

FACILITEREN VAN SAMENWERKEN MET OUDERS

RONDOM HET JONGE KIND

SARDES

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Hoe draag je via samenwerking met ouders bij aan de ontwikkelkansen van kinderen? En hoe faciliteer je dit? Deze notitie komt voort uit een webinar gericht op deze vragen. We geven een samenvatting van het webinar en tips om meer te lezen over het onderwerp.

Wat is samenwerken met ouders?

Pedagogisch professionals en ouders werken samen als zij zich verdiepen in het kind, in elkaars rol, met elkaar afstemmen en elkaar faciliteren voor de begeleiding die zij de kinderen thuis en op school bieden. Deze samenwerking biedt kinderen samenhang tussen de ervaringen thuis en op de groep.

Bronnen: Doornenbal & Fukkink, 2014; Epstein, 2018; Lusse e.a., 2019; Van der Pluijm, 2020

Het belang van structurele samenwerking

Dr. Martine van der Pluijm, Lector Samenwerken aan een Taalrijke omgeving voor Jonge Kinderen, Hogeschool Rotterdam.

Als school en ouders samenwerken, bevordert dit het welbevinden van kinderen. De rol van ouders thuis, tijdens dagelijkse routines draagt bij aan de onderwijskansen van kinderen. Thuis wordt de basis gelegd voor de ontwikkeling van taal en wordt leerondersteuning geboden. Als pedagogisch professionals en ouders samenwerken en verbinding tot stand brengen tussen wat kinderen leren op school en de leefwereld thuis, dan ontwikkelen kinderen zich beter.

Voorbeelden van wat scholen kunnen doen:

IN DE KLAS

- Leer de thuisomgeving van leerlingen kennen: dit helpt leraren zicht te krijgen op kennisbronnen van het gezin, maar ook op mogelijke risicofactoren, zoals armoede of ziekte.
- Zorg dat de organisatie van het contact tussen school en ouders op orde is: een heldere jaaragenda geeft duidelijkheid over verwachtingen en een uitnodigende communicatie werkt drempelverlagend.
- Realiseer pedagogische samenwerking rond de ontwikkeling van leerlingen: het helpt als er in voortgangsgesprekken een concreet plan wordt gemaakt en de leerling actief betrokken wordt.

BUITEN DE KLAS

Scholen kunnen buiten de klas ouders extra ondersteuning bieden door bijvoorbeeld het inrichten van ouderkamers, ouders in contact brengen met aanvullend onderwijs, of het bieden van extra steun rondom geldzorgen.

Verder lezen

- [Samenwerken met ouders aan de ontwikkeling van het kind.](#)
- Expertisecentrum Kinderopvang: [Samenwerken met ouders.](#)
- [Contextuele theorie: Bronfenbrenner & Morris, 2006](#)
- [Handvat Samenwerken met ouders aan kansengelijkheid voor kinderen.](#)
- [Gereedschapskist voor beter samen werken met ouders](#), Hogeschool van Rotterdam.

Samen van start

Marja van Schagen (SCIO Groep) en Jeroen Korthals (Gemeente Hoorn).

Samen van start is een programma met een integrale aanpak voor peuters en kleuters binnen één kindcentrum: dit resulteert in één pedagogisch klimaat en curriculum. Het doel? Kinderen met een (risico op) onderwijsachterstand een zo goed mogelijke start geven in het basisonderwijs. Een interdisciplinair team van professionals, waaronder ouderbegeleiders en buurtmoeders, werkt aan een integraal pedagogisch-didactisch aanbod voor kinderen in een brede context. Het team voert structureel interdisciplinair overleg om te werken aan maatwerk voor elk kind. De ouders worden betrokken en ondersteund bij hun opvoedingstaak.

Buurtmoeders

De buurtmoeders werken aan toeleiding van kinderen naar voorschoolse educatie. Ze zijn zichtbaar in de wijk en bouwen een persoonlijke band op met ouders. Ze fungeren als een cultuurtolk en zorgen voor peer-to-peer communicatie met ouders.

Ouderbegeleiders

Ouderbegeleiders werken aan een vertrouwensrelatie met ouders en zorgen dat ouders zich vertrouwd voelen met het team en het kindcentrum. Ook brengen zij kinderen en ouders in contact met een breder netwerk buiten het kindcentrum. Ouderbegeleiders maken nadrukkelijk onderdeel uit van het team van leerkrachten, pedagogisch professionals en leerconsulenten. Het team komt eens per week bij elkaar.

Tip voor de samenwerking met ouders

Leer de thuisomgeving van **alle** leerlingen kennen door de ouders thuis te bezoeken. Geef dit structureel tijd en aandacht en bezoek ouders herhaaldelijk.

Tip voor- en vroegschoolse samenwerking

Laat pedagogisch medewerkers en leerkrachten informeel meekijken bij elkaar. Dit creëert begrip voor elkaars werk en versterkt samenwerking en uitwisseling. Ken elkaars visie en uitgangspunten.

Gebundelde krachten Gemeente, onderwijs, kinderopvang, zorg, welzijnswerk en bibliotheek werken samen aan educatief partnerschap. De kern is het betrekken, ondersteunen, begrijpen en versterken van de ouders bij de opvoedingstaak. De gemeente is vanaf het begin actief betrokken bij Samen van Start en stelt de kaders vast. Zij faciliteert door bekostiging en via inbedding van Samen van Start in de bestaande sociale infrastructuur. Bijvoorbeeld via de Buurtmoeders en het cultureel aanbod van de bibliotheek. Tip van de gemeente: ken je rol en geef ruimte aan de professionals.

Financiering Samen van Start wordt gefinancierd door de gemeente vanuit het onderwijsachterstandenbeleid. De buurtmoeders worden gefinancierd vanuit welzijnswerk. Onderwijsbesturen financieren voor een klein deel de uren van pedagogisch medewerkers die op school meedraaien. De uren die besteed worden aan overleg worden door de locaties zelf bekostigd.

Verder lezen

- [Succesvolle basisscholen aan het woord. 7 Pijlers voor betere kansen.](#) (OIS Amsterdam, Kohnstamm Instituut, 2018)*
- Website [Samen van start](#).
- Website Sardes, [Samen van start](#).
- Voor gemeenten: [Factsheet](#) ouderbetrokkenheid, GOAB.

Brugfunctionarissen Mariëlle Reneman, Annemarie Thuss (gemeente Groningen), Joyce Mollema (Schoolleider Tamarisk en ambassadeur brugfunctionarissen), Wilma Bolhuis (Schoolse en voorschoolse brugfunctionaris).

De gemeente Groningen werkt al jaren met brugfunctionarissen op school en sinds kort ook op de voorschool. De brugfunctionaris slaat een brug tussen onderwijs, kind en gezin en zorgt ervoor dat kinderen kunnen blijven meedoen en zich optimaal kunnen ontwikkelen. Samenwerken met ouders is niet vanzelfsprekend. Schaamte, armoede, allerlei problemen kunnen samenwerking in de weg staan. De brugfunctionaris bouwt een vertrouwensband op met ouders en brengt verbinding tussen de leefwerelden van het kind thuis en op school.

Financiering De brugfunctionarissen op school worden betaald vanuit de landelijke subsidieregeling brugfunctionarissen. Voor andere scholen worden de brugfunctionarissen door de gemeente gefinancierd vanuit het onderwijsbudget. De voorschoolse brugfunctionarissen worden gefinancierd vanuit de SPUK regeling Kansrijke Wijk.

Wat doet de brugfunctionaris op school?

- Contact leggen en vertrouwen opbouwen. Praktisch: ouders ondersteuning bieden bijvoorbeeld bij armoede en ouders versterken.
- Samenwerken met het team: signalen opvangen, afstemmen en werken aan bewustwording. De brugfunctionaris is een juf, maar staat niet voor de klas.
- Werken aan versterking van het netwerk in de wijk, zoals het wijkteam, buurthuis, politie en sportverenigingen.

'Afstemming en positionering maakt dat de brugfunctionaris kan gaan vliegen, echt verschil kan maken.'

De Voorschoolse Brugfunctionaris

De voorschoolse brugfunctionaris heeft als doel kinderen toe te leiden naar de kinderopvang. Hoe zij ouders bereiken? Door zichtbaar te zijn in de wijk, door nauw samen te werken met de JGZ en door aan te sluiten bij bestaande netwerken, organisaties en evenementen in de wijk.

Lessen uit Groningen

- De brugfunctionaris is een volwaardige functie: het is geen taak die iemand naast de eigen functie 'erbij' kan doen. Stel een competentieprofiel op.
- De functie draait om vertrouwen: de brugfunctionaris staat naast de ouders, zonder oordeel.
- Zorg voor het kind is een gedeelde verantwoordelijkheid en vraagt een goede scheiding van rollen.
- Zorg dat de brugfunctionaris in school een duidelijk, eerste aanspreekpunt heeft.
- Maak werk van intervisie en kennisdeling.

Ambassadeurs

Het landelijk ondersteuningsaanbod brugfunctionarissen is gestart met een netwerk van ambassadeurs die hun kennis en praktijkervaring delen. Er is ook een ambassadeur SBO. De contactgegevens van de ambassadeurs zijn [hier](#) te vinden.

Vragen of contact?

- Dr. Martine van der Pluijm: M.s.van.der.pluijm@hr.nl
- Marja van Schagen: m.vanschagen@sciogroep.nl
- Annemarie Thuss: a.thuss@groningen.nl
- Wilma Bolhuis: w.bolhuis@o2g2.nl
- Joyce Mollema: j.mollema@vcog.nl
- Inge Razenberg: i.razenberg@sardes.nl

Verder lezen

- [Eindrapportage](#) Hanze Hogeschool naar brugfunctionarissen.
- [Brochure](#) De Brugfunctionaris, Gelijke Kansen Alliantie.
- [Profiel](#) brugfunctionaris, Gelijke Kansen Alliantie.
- Kijken: [Je mag altijd bij me komen](#), KRO-NCRV.
- [Factsheet](#) over effecten brugfunctionarissen uit onderzoek Universiteit Maastricht.